

BYT TILL OPERATIVSYSTEMET UBUNTU

Ge datorn ett nytt liv efter Windows

Hösten 2025 är det slut med uppdateringar till Windows 10, men du kan ha glädje av din dator i många år till om du ersätter Windows med det utmärkta Linux-operativsystemet Ubuntu.

Journalist
Henning Rasmussen

Är du beredd att kasta in din gamla Windows 10-dator i garderoben när Microsoft släpper de sista säkerhetsuppdateringarna för operativsystemet 2025 - eller kanske till och med skicka den direkt till elektronikskroten när du inser att den har slutfört den allra sista uppgiften åt dig?

Stort slöseri med resurser

Du är inte ensam. En ny rapport från analysföretaget Canalys uppskattar att 240 miljoner Windows 10-datorer i världen kan komma att förvandlas till tekniskrot eftersom de inte kan

köra Windows 11, och det inte längre kommer att släppas några fler av de kritiska säkerhetsuppdateringarna till Windows 10.

Microsoft är inte ensamma om sitt beslut att förvandla bra datorer till skräp. Löpande under de kommande åren kommer det inte heller att finnas några nya uppdateringar till en stor mängd Mac-datorer i takt med att Apple fasar ut stödet för datorer med en processor från Intel. Med andra ord kan konsekvenserna för miljön och användarnas plånböcker bli ännu större än Canalys prognos.

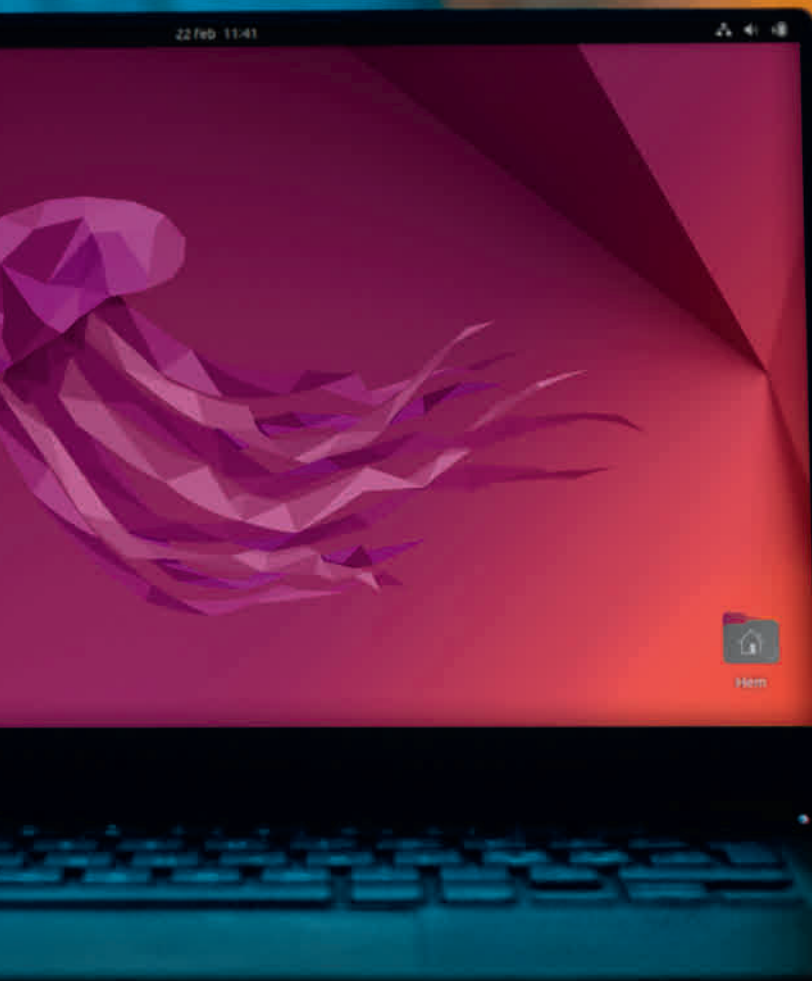
Som väldigt många andra äger jag ett par datorer där det inte är möjligt att installera Windows 11 och som av den anledningen inte är säkra att

använda efter 2025. Det är dock inte något fel på deras komponenter, så för några månader sedan började jag leta efter ett alternativ till Windows.

Du behöver inte Windows

Om du som jag gillar att ha program installerade på datorn är någon form av Linux-version ett mer självklart val än att använda ChromeOS, som vi nyligen presenterade här i tidningen. För mig är Ubuntu det bästa Linux-systemet eftersom det får säkerhetsuppdateringar i fem år innan du kan behöva installera en nyare version av Ubuntu, samt att operativsystemet helt enkelt är visuellt tilltalande och lätt att lära sig använda. En av mina äldre datorer är en utmärkt Samsung

Så installerar du Ubuntu på din dator

Att installera operativsystemet Ubuntu är relativt enkelt om du först ser till att förbereda de tre viktigaste detaljerna för projektet.

- 1 Förbered först din gamla Windows-dator genom att säkerhetskopiera alla filer och plocka bort alla anslutna enheter.

- 2 Du behöver ett tomt USB-minne på minst 8 gigabyte för att starta datorn med installationsprogrammet.

- 3 Med programmet Balena-Etcher lägger du Ubuntu's installationsprogram på USB-minnet och kan sedan installera Ubuntu.

Vad är Ubuntu?

Ubuntu är en version av Linux som bygger på Linux-varianten Debian.

Ubuntu är ett fritt operativsystem som använder öppen källkod och förvaltas främst av det brittiska företaget Canonical. Vartannat år släpps det en så kallad Long Term

Support-version, där man garanterar säkerhetsuppdateringar i fem år. När du installerar Ubuntu medföljer ett antal program som ett kontorspaket, webbläsare, mejlprogram och program för video, bild och ljud, och du kan enkelt installera fler.

+ Du får fem års säkerhetsuppdateringar för operativsystemet innan du kan behöva installera en ny version.

+ Det finns ett imponerande utbud av kraftfulla, kostnadsfria program i den inbyggda programbutiken.

+ Du kan fortsätta använda din dator som annars varit dödsdömd när Windows 10 pensioneras och försvinner.

- Du kan inte köra Windows-program i Ubuntu. Istället får du leta reda på Linux-program som fyller samma funktioner.

- Det är inte säkert att din kringutrustning fungerar med Ubuntu, eftersom det krävs speciella Linux-drivrutiner.

- Ubuntu kan vara tekniskt krångligt om du vill ändra specifika detaljer. För vardagsbruk är det lätt att använda.

ATIV Book 9 från 2012, som köptes med Windows 8 för att sedan uppgraderas till Windows 10.

Att installera Ubuntu på den här tolv år gamla maskinen gick helt problemfritt, och själva systemet körs mycket bättre och lättare än Windows. Det installerade Ubuntu-operativsystemet tar bara upp 11,4 gigabyte hårddiskutrymme trots att det har ett inbyggt kontorspaket, så det krävs inte någon stor lagringskapacitet på datorn.

Det riktigt stora eldprovet i det här experiment var att installera program och min skrivare i Ubuntu, och även det gick fullständigt smärtfritt. Den här processen har nu förlängt livslängden på min gamla fina dator med minst fem år.

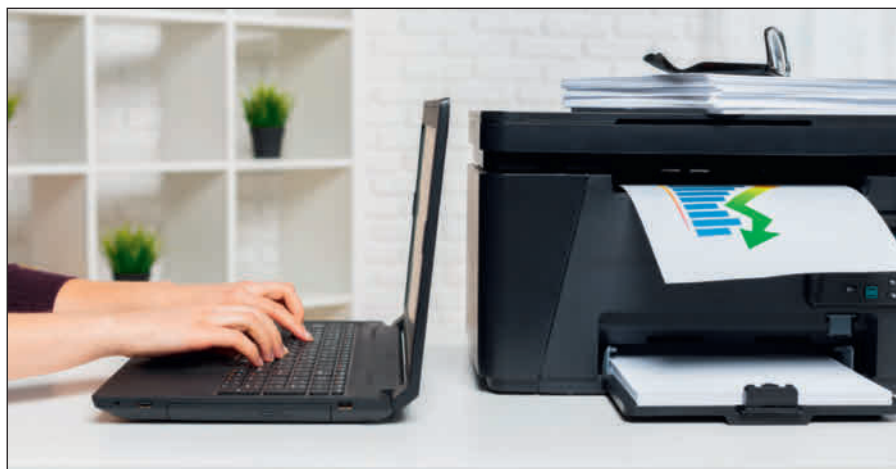
1

Förbered din gamla dator för Ubuntu

Innan du börjar installera Ubuntu på din gamla dator finns det några saker du kan göra för att se till att installationen går så smidigt som möjligt.

Ta bort all kringutrustning

Även att Ubuntu fungerar med de flesta typer av utrustning och många tillverkare har Linux-drivrutiner för skrivare, skannrar och andra enheter, rekommenderar vi att du tar bort all extrautrustning från datorn innan du påbörjar installationen för att undvika oväntade problem. När Ubuntu är installerat på datorn kan du ansluta prylarna igen, och den kommer i de flesta fall att installeras automatiskt.

Koppla bort alla skrivare, skannars, externa hårddiskar och annan utrustning som du har anslutit med USB. Spara bara mus och tangentbord. Det minskar risken att installationen stannar upp på grund av att utrustningen inte känns igen.

Gör en backup av dina filer

Det säkraste alternativet är att välja en installation av Ubuntu där du låter installationsprogrammet rensa hela hårddisken samtidigt. Det innebär att hela den gamla Windows-installationen försvinner, men det innebär också att dina egna filer i mapparna Dokument och Bilder försvinner, så se till att du säkerhetskopierar dina filer innan du börjar. På pctidningen.se/exiland kan du hämta ett backupprogram tillsammans med en guide som visar hur du gör.

Du kan spara en säkerhetskopiering med dina viktigaste filer med programmet Exiland, som du hämtar på vår hemsida tillsammans med en guide till hur du använder det.

BONNIER PC BalenaEtcher & Ubuntu

Verktøget BalenaEtcher används för att skapa ett USB-minne med Ubuntu, som är ett komplett operativsystem.

Språk
Engelska

Fungerar med
Windows 10 och 11

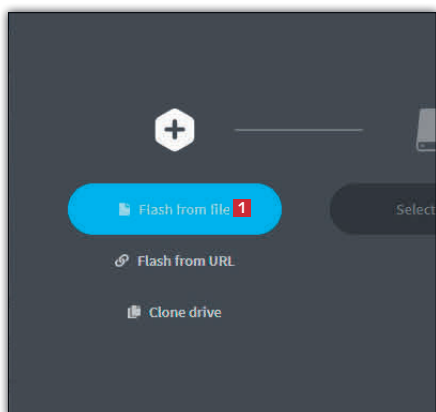
Hämta programmet på vår hemsida:
pctidningen.se/2409

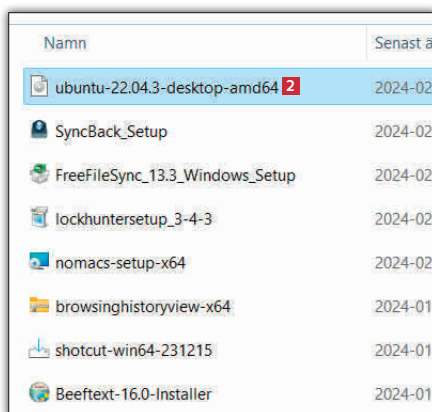
2

Skapa ett installationsmedium med Ubuntu

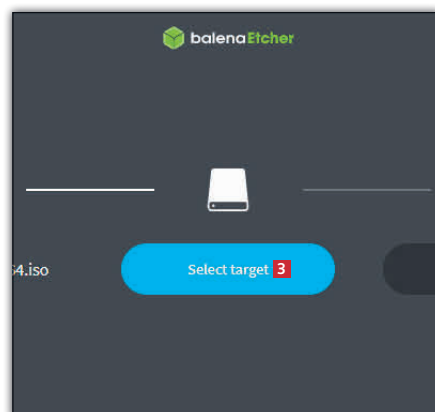
Du behöver både Ubuntu-operativsystemet och verktøget BalenaEtcher från vår webbplats. Använd ett tomt USB-minne på minst åtta gigabyte för att skapa ett installationsmedium, som du använder för att installera Ubuntu-systemet. Tänk på att allt som finns på USB-minnet utplånas när du gör detta.

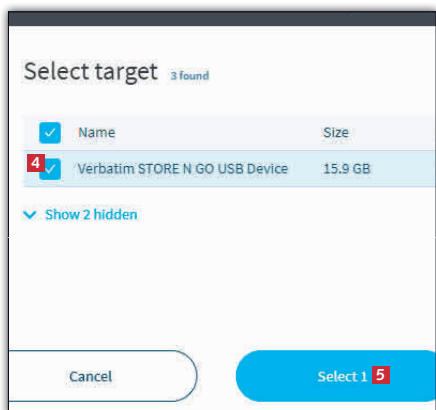
1 Anslut ett USB-minne på minst 8 gigabyte till datorn. Hämta både Ubuntu och BalenaEtcher från vår hemsida och starta BalenaEtcher. Klicka på **Flash from file** **1**.

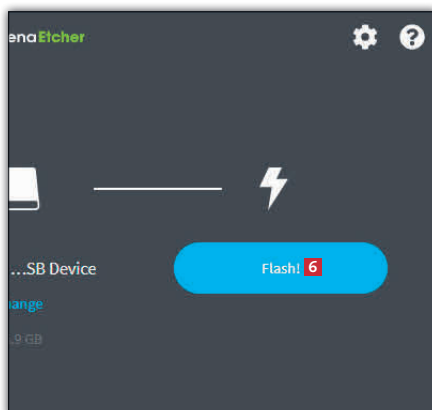
2 Välj Ubuntu-filen **2** som du också har hämtat från vår hemsida, och klicka på **Öppna**.

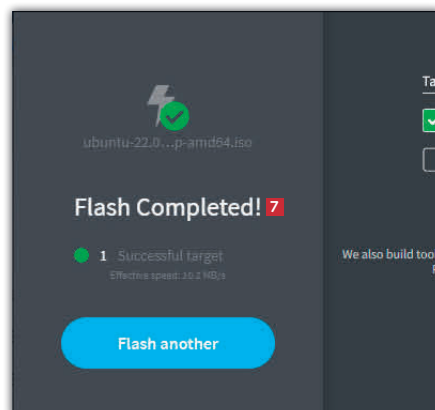
3 Klicka på **Select target** **3** för att välja USB-minnet.

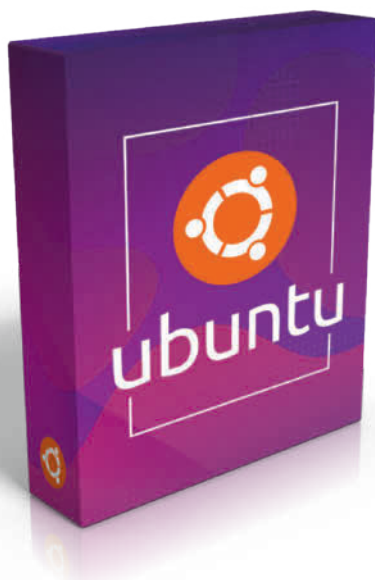
4 Markera USB-minnet **4** och klicka på **Select** **1** **5**.

5 Klicka på **Flash** **6** för att kopiera filerna till USB-minnet.

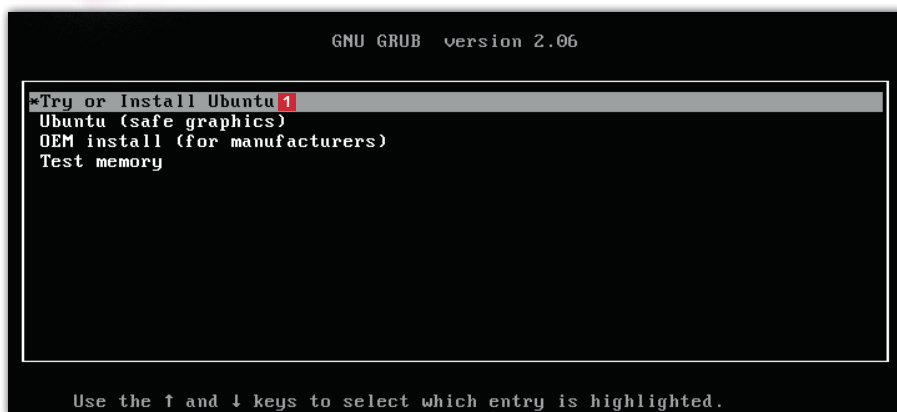
6 När det här meddelandet **7** visas är USB-minnet redo att installera Ubuntu på datorn.

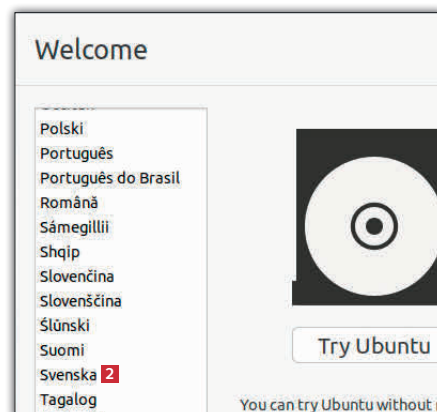
3

Så installerar du Ubuntu på datorn

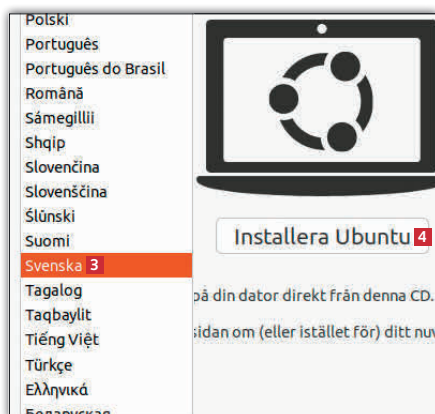
Nu är du redo att installera Ubuntu på datorn istället för Windows. Det gör du genom att ansluta USB-minnet som vi skapade tidigare till datorns USB-port och starta datorn. Observera att installationen kommer att utplåna allt som ligger på hårddisken.

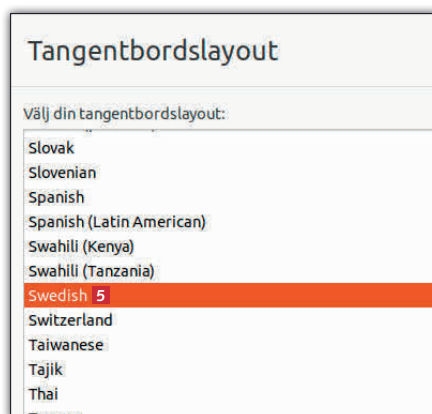
1 Anslut USB-minnet med Ubuntu till datorn och starta den. Tryck på en tangent för att öppna datorns uppstartsmeny och välj USB-minnet. Om det behövs kan du titta på pctidningen.se/boot hur du får fram uppstartsmeny. Välj **Try or Install Ubuntu 1** med piltangenterna och tryck på **Enter** på tangentbordet.

2 Vänta en stund medan systemet startar upp. Bläddra i språklistan med musen eller med piltangenterna tills du ser **Svenska 2**.

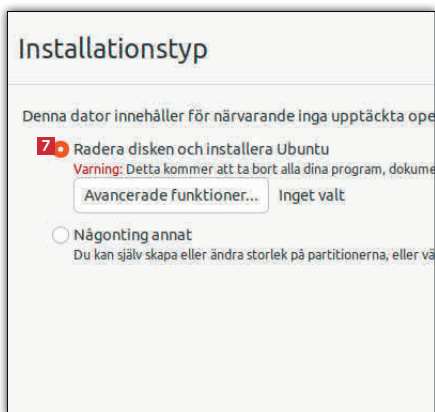
3 Klicka på **Svenska 3** och sedan på **Installera Ubuntu 4**.

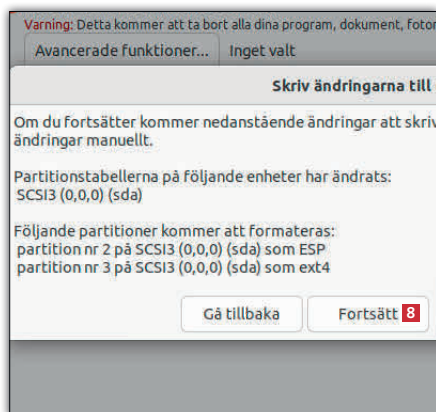
4 Välj **Swedish 5** som tangentbordslayout och klicka på **Fortsätt**.

5 Om du inte har en trådbunden anslutning till internet, väljer du ditt trådlösa nätverk och loggar in. Välj sedan **Normal installation 6** och klicka på **Fortsätt**.

6 Vi rekommenderar att du väljer **Radera disken och installera Ubuntu** **7**. Tänk på att **ALLT** raderas från hårddisken. Klicka sedan på **Installera nu** för att sätta igång.

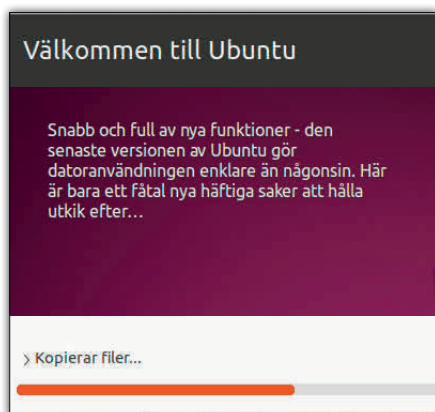
7 Nu visas en sammanfattning av de ändringar som kommer att göras på datorn. Klicka på **Fortsätt** **8**.

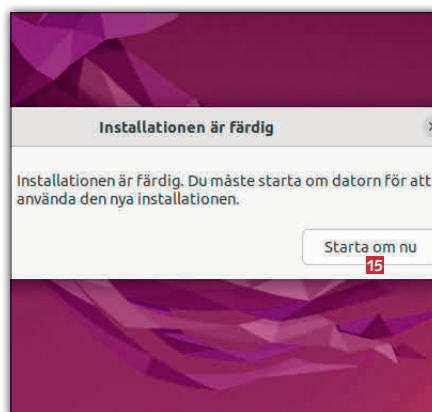
8 Installationsprogrammet hittar din plats på egen hand, eller så kan du välja din tidszon i rullgardinsmenyn **9**. Klicka på **Fortsätt** **10**.

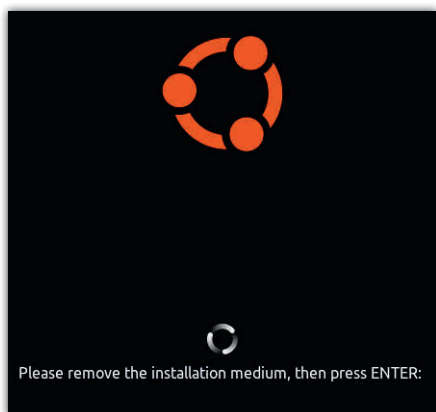
9 Fyll i ditt namn **11**, ge datorn ett namn **12**, skapa ett användarnamn med små bokstäver **13** och ett valfritt lösenord **14**. Klicka på **Fortsätt**.

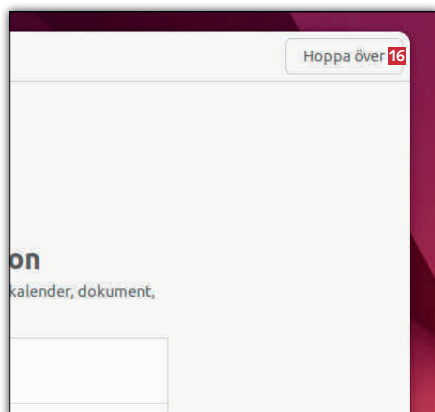
10 Installationen påbörjas och du kommer att få vänta i ungefär en halvtimme.

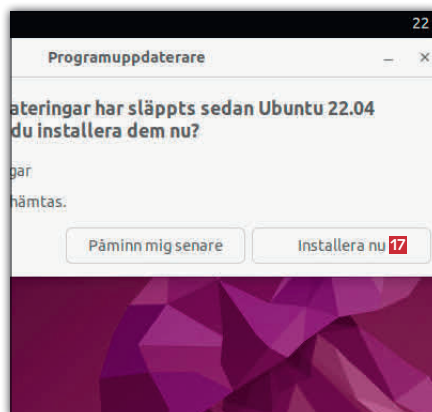
11 När detta meddelande visas är installationen slutförd. Klicka på **Starta om nu** **15**.

12 Om du inte redan har tagit bort USB-minnet från datorn kommer du att uppmanas att göra det när den startar Ubuntu för första gången. Tryck sedan på **Retur** på tangentbordet.

13 På Ubuntu's skrivbord visas en liten guide som hjälper dig att komma igång med operativsystemet. Du kan också klicka på **Hoppa över** **16** och undersöka alternativen senare.

14 När du blir tillfrågad att hämta säkerhetsuppdateringar, klicka på **Installera nu** **17**. Det kommer säkerhetsuppdateringar i fem år efter att Ubuntu-versionen lanserades.

Så använder du Ubuntu

Ubuntu fungerar ungefär som Windows, men du måste vänja dig vid att saker och ting ser lite annorlunda ut och att funktioner och program finns på andra ställen än du är van vid. När du har använt Ubuntu ett tag kommer det att kännas som att du aldrig har arbetat i något annat operativsystem.

Historik och aktiviteter

Till skillnad från Windows hittar du en genväg till dina senaste aktiviteter högst upp, där du snabbt kan hitta till exempel ett dokument som du nyligen har arbetat med.

Inställningar

Under statusknappen hittar du Ubuntus inställningar där du kan göra alla ändringar. Det är också här du ändrar volym, ansluter Bluetooth-enheter, ändrar ströminställningar och stänger av datorn.

Aktivitetsfältet

Som standard finns Aktivitetsfältet på vänster sida av skärmen med genvägar till viktiga program och ikoner för de program som för närvarande är öppna på datorn. Du kan flytta fältet till botten om du föredrar det.

Utforskaren och enheter

När du ansluter USB-minnen och externa hårddiskar till datorn visas genvägar till dessa enheter längst ned i Aktivitetsfältet. Naturligtvis kan du också komma åt alla filer på hårddisken genom att klicka på genvägen till Ubuntus utforskare.

Dina användarmappar

På skrivbordet i Ubuntu är mappen Hem en genväg till dina användarmappar, inklusive sådana som bilder och dokument.

Startknapp

Precis som Windows har Ubuntu en startknapp som ger snabb åtkomst till startmenyn och alla installerade program på datorn.

Överskådlig startmeny

Ett klick på startknappen öppnar den tydliga startmenyn, där du kan hitta alla dina installerade program och enkelt växla mellan flera öppna skrivbord. Längst upp finns sökfältet som hjälper dig att hitta ett specifikt program.

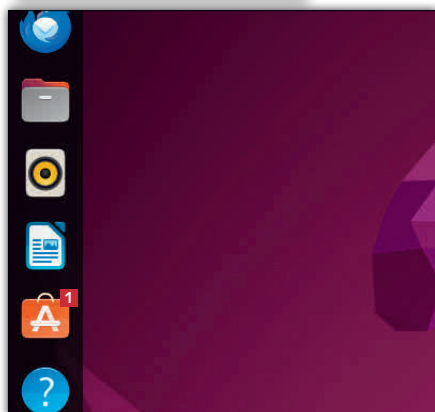

Installera program och enheter i Ubuntu

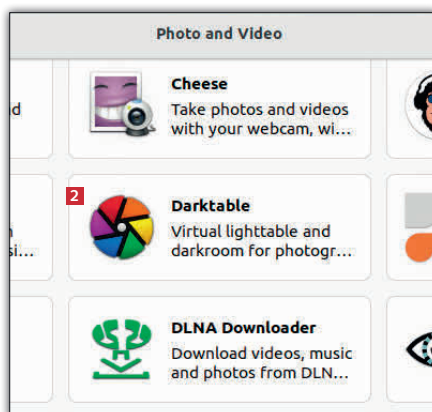
Precis som Windows har Ubuntu en programbutik som gör det enkelt att installera program du behöver. Om du ansluter enheter som skrivare eller externa hårddiskar kommer Ubuntu i de flesta fall att ta hand om installationen av dem så att de fungerar direkt.

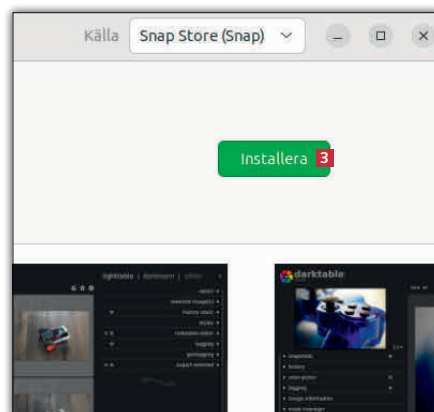
Installera ett program

1 Klicka på A-ikonen **1** på aktivitetsfältet till vänster för att öppna Ubuntu's inbyggda programbutik.

2 Klicka på programkategori. Om du vill ha ett program för video-redigering, välj **Photo and Video**. Klicka sedan på ett program **2**.

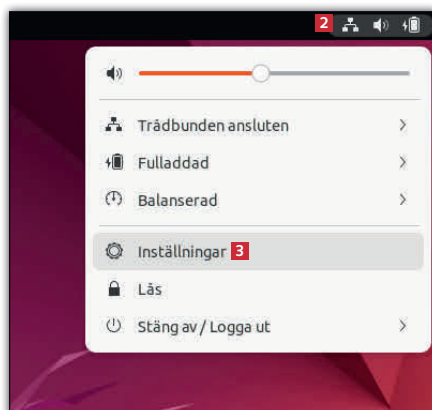

3 Klicka sedan på **Installera** **3** för att hämta och installera programmet. Efter installationen hittar du en genväg till programmet i startmenyn (nedre vänstra knappen).

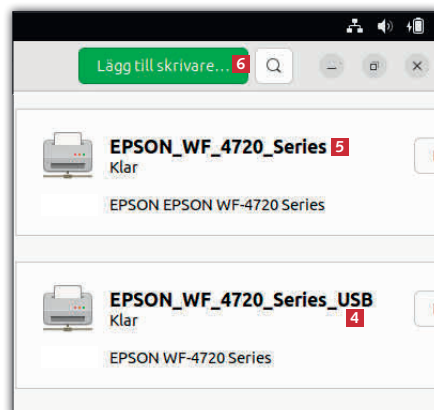
Installera en skrivare

1 Starta skrivaren och anslut den via USB till din Ubuntu-dator **1**. Du ska göra det även om du normalt använder skrivaren via nätverket. Skrivaren installeras av sig själv.

2 Klicka på meddelandefältet **2** och välj **Inställningar** **3** för att kontrollera om skrivaren har installerats korrekt. Välj **Skrivare** i menyn till vänster.

3 Nätverksskrivare installeras både för USB **4** och för nätverk **5**. Du kan klicka på **Lägg till skrivare...** **6** och installera manuellt med en hämtad Linux-drivrutin.